

Założenia do zarządzenia zmieniającego zarządzenie nr 17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzyna PLB140009 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3830, z późn. zm.)

Opracowanie aktualizacji celów ochrony dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, z czym związana jest zmiana zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzyna PLB140009, polegająca na zmianie brzmienia załącznika nr 6 do ww. zarządzenia pn. „Cele działań ochronnych”, wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia ich właściwego stanu ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu.

Cele te, po ich przyjęciu, powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad poszczególnymi fragmentami obszaru Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Lp.	Gatunek	Parametr stanu ochrony	Cele działań ochronnych	Komentarz
1	A371 dziwonia <i>Carpodacus erythrinus</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie minimum 114 par lęgowych.	W trakcie prac nad planem zadań ochronnych (2010 r.) liczebność dziwonii na terenie obszaru oceniono na 114-150 par lęgowych. W 2017 r. prowadząc badania monitoringowe na wybranych stanowiskach występowania gatunku stwierdzono łącznie 33 par dziwonii, z czego 5 w kompleksie stawów rybnych Szostek i 4 na stawach hodowlanych w Rudce. Analizując wyniki ostatnich badań wydaje się, że na chwilę obecną stanu populacji należy ocenić jako właściwy (FV). Zidentyfikowane stanowiska gatunku należy określić jako rozproszone w granicach całego obszaru Natura 2000. Stan siedliska gatunku zarówno w 2010 r., jak i 2017 r. oceniono jako właściwy (FV). Największe powierzchnie zajmują intensywnie użytkowane łąki wyczyńcowe <i>Alopecuretum pratensis</i> . Równie częste, na siedliskach o dużych wahaniami poziomu wód gruntowych, jest zbiorowisko ze śmiałkiem darniowym <i>Deschampsia caespitosa</i> . Znacznie rzadziej występują zmiennowilgotne łąki <i>Angelico-Cirsietum oleracei</i> z rdestem wężownikiem <i>Polygonum bistorta</i> oraz łąki rajgrasowe <i>Arrhenatheretum elatioris</i> . Użytki zielone tworzą układy przestrzenne z szuwarami wysokimi (właściwymi) i turzycowymi oraz ziołoroślami porastają ziołoroślą: pokrzywy i kielisznika zaroślowego <i>Urtico-Calystegietum sepium</i> , kielisznika zaroślowego i sadzca konopiastego
		stan siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych (zachowanie środowisk mozaikowych w sąsiedztwie wód) w stanie właściwym (FV), w granicach obszaru Natura 2000 o pow. 14376 ha.	

				<p><i>Calystegio-Eupatorietum</i>. Mozaikę roślinności uzupełniają pojedyncze drzewa oraz ich grupy, zarośla wierzb szerokolistnych <i>Salicetum pentandrocinereae</i>, zarośla szakłaku i derenia <i>Rhamno-Cornetum sanguinea</i> oraz <i>Rubo fruticosi-Prunetum</i>, zwane czyżniami. W tych ostatnich oprócz śliwy tarniny <i>Prunus spinosa</i> rosną tu: róża dzika <i>Rosa canina</i>, gatunki z rodzajów: głóg <i>Crataegus</i> i jeżyna <i>Rubus</i>. Zarówno zarośla, jak i zadrzewienia stanowią miejsca lęgowe dziwoni. Jak już wspomniano powyższe potwierdza ocenę stanu zachowania siedliska, który w 2010 r. określono jako dobry. Z uwagi na charakter i strukturę pojedynczych siedlisk zajmowanych przez dziwonię (ich rozczłonkowanie oraz zazwyczaj niewielką powierzchnię i brak wyraźnych granic, a także fakt, iż często występują one w ramach innych typów siedlisk oraz na ich przejściach) określenie powierzchni siedliska gatunku jest bardzo trudne, stąd w celach ochrony podano ogólną wartość powierzchni, warunkującą pozostanie utrzymanie stanu ochrony minimum w niepogorszonym stanie. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz opracowania pn.: „Monitoring zielonki <i>Porzana parva</i>, dziwonii <i>Carpodacus erythrinus</i>, rybitwy czarnej <i>Chlidonias niger</i> i podróżniczka <i>Luscinia svecica</i> na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009” – dr M. Falkowski (2017 r.)</p>
2	A197 rybitwa czarna	stan populacji	Odtworzenie populacji do poziomu minimum 1-40 par lęgowych.	Informacje na temat występowania gatunku (do SDF 40-50 p) wprowadzono na podstawie

<p><i>Chlidonias niger</i></p>	<p>stan siedliska</p>	<p>Utrzymanie powierzchni potencjalnych siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku o pow. 370 ha (utrzymanie powierzchni stawów rybnych oraz ich ekstensywnego użytkowania).</p>	<p>historycznych danych literaturowych (publ. i niepubl.), pochodzących m.in. z lat 90-tych ubiegłego stulecia. Porównanie ocen liczebności gatunku pod koniec lat 90. (Sidło i in. 2004) i po dekadzie (Wilk i in. 2010) wskazuje na redukcję liczebności gatunku w 41 spośród 56 ostoi ptaków. Łączna liczebność zmniejszyła się w nich o 45% (2570 vs. 1420 Par). W trakcie inwentaryzacji w 2010 r. gatunku nie stwierdzono. W trakcie badań monitoringowych prowadzonych w 2017 r. stwierdzono cztery osobniki rybitwy czarnej w kompleksie stawów hodowlanych Rudka. Nie stwierdzono jednak gniazd ani innych oznak świadczących o przystąpieniu do lęgów. Niewykluczone, że przyczynę stanowią tendencje, które należy rozpatrywać szerszej skali, tj. z uwzględnieniem wykazywanego spadkowego trendu liczebności w skali gatunku (BirdLife International). W ostatnich dwudziestu latach liczebność rybitwy czarnej wyraźnie spadła, a z wielu miejsc gatunek trwale się wycofał. Liczebność zmniejszyła się w tempie około 7% rocznie. Tempo spadku na tym poziomie jest niepokojące i zahamowanie tego trendu wymaga podjęcia czynnych działań ochronnych. Spadki liczebności wywołane są osuszaniem terenów podmokłych. Lęgi porzucane są także w wyniku silnego falowania wody (Goławski i in. 2014). Ponadto przyczyną spadku liczebności może być zanik roślinności pływającej (np. grzybienie, grązel żółty, osoka aloesowata), na której budowane są gniazda. Zatem należy kontynuować działania czynnej ochrony rybitwy czarnej poprzez odtworzenie/stworzenie miejsc dogodnych do gniazdowania i bezpiecznych do wyprowadzenia lęgów. Konieczne jest wprowadzenie platform pływających oraz prowadzenie stałego monitoringu w obszarze. Potencjalne siedlisko gatunku (kompleksy stawów rybnych) obejmuje ok. 370 ha. W obrębie stawów rybnych oraz starorzeczy znajdujących się w Obszarze występuje roślinność wodna o liściach pływających na powierzchni. Stwierdzono tu następujące zespoły:</p>
--------------------------------	-----------------------	---	--

				<p>rdestnicy pływającej <i>Potameton natantis</i>, rdestu ziemnowodnego <i>Polygonetum natantis</i>, grążela żółtego <i>Nupharo-Nymphaetum albae</i> i żabiścieku pływającego <i>Hydrocharitetum morsus-ranae</i>. Powierzchnia zajmowana przez makrofity jest jednak nieduża, co mogło ograniczać możliwość gniazdowania rybitwy czarnej. Z tego względu w 2018 r. podjęte zostały działania z zakresu ochrony czynnej (montaż platform w granicach stawów w Szostku). Prowadzone obserwacje potwierdziły występowanie przelotów, jednak bez sukcesu lęgowego. Kontynuacja działań ochrony czynnej zaplanowana z uwzględnieniem doświadczeń i wiedzy zdobytej na podstawie wcześniejszych prac, planowana jest na 2022 r. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz opracowania pn.: „Monitoring zielonki <i>Porzana parva</i>, dziwonii <i>Carpodacus erythrinus</i>, rybitwy czarnej <i>Chlidonias niger</i> i podróżniczka <i>Luscinia svecica</i> na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009” – dr M. Falkowski (2017 r.)</p>
3	A122 derkacz <i>Crex crex</i>	<p>stan populacji</p> <p>stan siedliska</p>	<p>Utrzymanie liczebności populacji gatunku na poziomie minimum 340 odżywających się samców.</p> <p>Utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych (utrzymanie terenów otwartych łąk i pastwisk i ich ekstensywnego użytkowania) o pow. 8000 ha.</p>	<p>W trakcie prac nad planem zadań ochronnych (2010 r.) liczebność derkacza na terenie obszaru oceniono na poziomie 340 m. Derkacz rozmieszczony dość równomiernie na wilgotnych łąkach i pastwiskach w granicach obszaru. Zidentyfikowane stanowiska gatunku należy określić jako rozproszone równomiernie w granicach całego obszaru Natura 2000. Podczas badań (2010 r.) stwierdzono dobry stan zachowania siedlisk, korzystne warunki występowania gatunku i perspektywy jego ochrony. Łąki i pastwiska stanowiące siedlisko gatunku zajmują powierzchnię ok. 8000 ha. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.).</p>
4	A0720 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji lęgowej na poziomie minimum 5 par.	W trakcie prac nad planem zadań ochronnych (2010 r.), na terenie obszaru zinventaryzowano 8

		<p>stan siedliska</p>	<p>Utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych (utrzymanie łożowisk, szuwarów i zarośli, stref ekotonowych) w nie pogorszonym stanie, o pow. 200 ha.</p>	<p>stanowisk gatunku (z czego na stawach hodowlanych stwierdzono 6 par, w tym 2 w Rudce i 4 w Szostku), co stanowiło o wzroście populacji w stosunku do lat wcześniejszych (dane niepubl.). Większość stanowisk zlokalizowana była wówczas w okolicach stawów rybnych, a liczebność stanowiła 0,62% populacji krajowej, przy wzrostowym trendzie. W trakcie badań monitoringowych (2017 r.) natomiast, na wyznaczonych powierzchniach monitoringowych stwierdzono łącznie 5 par podroźniczka w obrębie kompleksów stawów hodowlanych (z czego po 2 pary w Szostku i Gałkach (Sucha) oraz 1 parę w Rudce), odnotowując spadek wielkości populacji. Mimo stwierdzonego w 2017 r. spadku, populację gatunku należy ocenić jako stabilną (zmiany wywołane m.in. naturalnymi fluktuacjami, wynikającymi np. z warunków atmosferycznych w danym roku). Podczas badań (2010 r.) stwierdzono dobry stan zachowania siedlisk, korzystne warunki występowania gatunku i perspektywy jego ochrony. Podroźniczek stwierdzony został w kilku miejscach: w okolicach kompleksów stawów rybnych Słuchocin-Gałki, Szostek i Rudka oraz k. miejscowości Grodzisk. Na podstawie badań monitoringowych (2017 r.), w obrębie wszystkich trzech kompleksów stawów rybnych stwierdzono występowanie zarośli wierzb szerokolistnych <i>Salicetum pentandro-cinereae</i>, przy czym najmniejszy ich udział jest w Rudce. Zarośla tworzą mozaikę różnymi stadiami rozwojowymi olsu <i>Ribeso nigri-Alnetum</i> oraz szuwarami klasy <i>Phragmitetea</i>. Stan siedliska oceniono jako właściwy (FV) w Szostku i Gałkach (Sucha) i jako niezadowolający w Rudce (U1). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz opracowania pn.: „Monitoring zielonki <i>Porzana parva</i>, dziwonii <i>Carpodacus erythrinus</i>, rybitwy czarnej <i>Chlidonias niger</i> i podroźniczka <i>Luscinia svecica</i> na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009” – dr M. Falkowski (2017 r.)</p>
--	--	-----------------------	---	---

5	A119 zielonka <i>Porzana parva</i>	stan populacji	Utrzymanie liczebności populacji na poziomie 7 par łęgowych.	<p>W trakcie prac nad planem zadań ochronnych (2010 r.), na terenie obszaru zinwentaryzowano 7 par łęgowych gatunku (w tym 5 w Rudce i 2 w Szostku), co stanowiło o spadku liczebności gatunku względem lat wcześniejszych (dane niepubl.; SDF). W 2017 r. natomiast, podczas badań monitoringowych, stwierdzono łącznie 9 par zielonki, z czego 5 w kompleksie stawów rybnych Szostek i 4 na stawach hodowlanych w Rudce, co stanowi z kolei o wzroście wielkości populacji w obszarze. Główne stanowisko występowania zielonki stanowią kompleksy stawów rybnych Rudka i Szostek. W obrębie obu kompleksów stawów występuje mozaika szuwarów właściwych i turzycowych klasy <i>Phragmitetea</i>. Spośród zespołów ze związku <i>Phragmition</i> grupującego szuwały właściwe (wysokie) największe powierzchnie zajmują szuwały: trzcinowe <i>Phragmitetum australis</i>, pałki wąskolistnej <i>Typhetum angustifoliae</i> i bardzo rzadko pałki szerokolistnej <i>Typhetum latifoliae</i>. Trzcinowiska cechuje duża amplituda ekologiczna oraz znaczne zróżnicowanie pod względem składu florystycznego i warunków siedliskowych. Występują tu zarówno płyty rosnące na znacznej głębokości z licznymi udziałem gatunków roślin wodnych, jak i fitocenozy porastające miejsca okresowo zalewane, posiadające w swojej strukturze gatunki łąkowe i torfowiskowe. Szuwały pałki wąskolistnej występują zarówno w strefach przybrzeżnych, jak również w partiach środkowych starorzeczy i stawów rybnych. Towarzyszą im, w postaci niewielkich płatów szuwały: skrzypu bagiennego <i>Equisetum fluviatile</i>, jeżogłówki gałęzistej <i>Sparganietum erecti</i> i oczeretu jeziornego <i>Scirpetum lacustris</i>. Część z nich wchodzi w skład przybrzeżnego pasa roślinności szuwarowej, pozostałe występują w postaci owalnych wysepek, znacznie oddalonych od brzegu. W strefie brzegowej zbiorników, w miejscach, w których w pełni sezonu wegetacyjnego woda wysycha wykształciły się szuwały manny mielec <i>Glycerietum maximae</i>. Częstym składnikiem omówionych zbiorowisk szuwarowych są: kropidło</p>
stan siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedlisk łęgowych i żerowiskowych (utrzymanie powierzchni stawów rybnych i ich ekstensywnego użytkowania) w niepogorszonej formie, o pow. 200 ha.			

			<p>wodne <i>Oenanthe aquatica</i> i rzepicha ziemnowodna <i>Rorippa amphibia</i>. Szuwary turzycowe związku <i>Magnocaricion</i> zajmują znacznie mniejsze powierzchnie. Należą do nich szuwary: turzycy zaostrej <i>Caricetum gracilis</i>, turzycy dziobkowej <i>Caricetum rostratae</i>, turzycy brzegowej <i>Caricetum ripariae</i> oraz mozgi trzcinowatej <i>Phalaridetum arundinaceae</i>. Różnicuje je przede wszystkim stopień wilgotności oraz żyzność podłoża. Turzycowiska występują w układzie przestrzennym z zaroślami wierzb szerokolistnych <i>Salicetum pentandro-cinereae</i>, różnymi stadiami rozwojowymi olsu <i>Ribeso nigri-Alnetum</i>, z szuwarami właściwymi związku <i>Phragmition</i>. Stan ochrony zielonki w obszarze Natura 2000 Dolina Kostrzynia oceniony został jako właściwy (FV). Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz opracowania pn.: „Monitoring zielonki <i>Porzana parva</i>, dziwonii <i>Carpodacus erythrinus</i>, rybitwy czarnej <i>Chlidonias niger</i> i podróżniczka <i>Luscinia svecica</i> na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia PLB140009” – dr M. Falkowski (2017 r.)</p>
--	--	--	--